

Kongelig behandling

Novelle af Anne Lise Marstrand-Jørgensen

Kongelig behandling

Novelle af Anne Lise Marstrand-Jørgensen

I sidste uge var Gudrun i Tivoli med sine børnebørn. Nu ved hun ikke helt, hvor hun er. Den yngre læge, Anna, er til gengæld ikke i tvivl. Hun har nattevagt på medicinsk afdeling, men ville hellere være blevet hjemme hos Elvira og Kasper. Det bliver en lang nat for både Gudrun og Anna.

Guddi løber fra sommerhuset ned mod stranden. Nogle gange når hun kun til enden af haven, før han fanger hende. Andre gange når hun ind i fyrrelunden. Guddi, Guddi, hun ler, når han kalder på hende. Hun har natkjole på, vinden går gennem det tynde stof og giver hende gåsehud. Hun når helt ned til stranden, lyset er så stærkt. Gudrun, Gudrun. Det er ikke længere hans stemme, og hun bryder sig ikke om det. Hendes Egil skal komme efter hende og kalde hende Guddi, som han plejer, han skal lægge armene om hende og trække hende ind til sig og vælte hende omkuld mellem klitterne.

»Gudrun, kom tilbage til mig, Gudrun, kan du høre mig?«

Hun kan ikke løfte hænderne, ikke trække vejret ordentligt, hun fryser, der er koldt og vådt under hende, hun må være faldet i strandkanten og kan ikke rejse sig op.

»Gudrun? Gudrun?«

Nogen presser noget ned over hendes ansigt, stanken af tang forsvinder og erstattes af en tør duft af gummi og ingenting, nogen læner sig ind over hende og skygger for solen, hun kan trække vejret igen, men det gør forfærdelig ondt i maven.

»Gudrun, Gudrun?«

Hvorfor kalder han hende det? Det er jo slet ikke Egil, nu kan hun godt huske, at han er død for flere år siden, det er Kim, men hun forstår ikke, at han ikke bare siger mor, som han plejer. Hun vil flytte den dumme maske, han har lagt over hendes mund og sige det til ham, men han skubber hendes hænder væk.

»Du skal bare ligge helt stille, Gudrun, jeg skal nok passe på dig, vi er der lige straks,« siger han.

»Kim,« siger hun under masken, det lyder som en stemme i en tegnefilm.

»Er Kim din søn?« spørger manden med hænderne på masken, og det er alligevel ikke Kim. Hun får hjertebanken af angst.

»Din søn følger med i sin egen bil,« siger han, »det var ham, der ringede til vagtlægen, som tilkaldte os, jeg tror du fik et ildebefindende.«

Gudrun ved ingenting og kan ikke svare, en bølge af smerte går gennem kroppen.

»Har du ondt?« spørger han, og hun nikker med tårer i øjnene. Han tørrer dem væk med en serviet, han har gummihandsker på, de strejfer hendes kind.

»Du har vist fået en maveinfektion og har mistet noget væske,« siger han og holder hende i hånden med sin gummihandske. »Det får de snart styr på på hospitalet.«

Anna standser ved kiosken på vej til hospitalet og køber slik. På forsiden af Ekstrabladet og BT står prins Joachim som en lystfisker og viser størrelsen på sin nyfødte søn. Hun propper en halv pose vingummibamser i munden, før hun sætter sig op på cyklen. Hun hader kongehuset. De fleste af hendes jævnaldrende er ligeglade med de kongelige, og hun skammer sig over at have så stærke følelser. Kasper drillede hende med det, da hun lige havde mødt ham, og hun forsvarede sig med at sige, at hun bare er republikaner. Det grinede han meget af. Det er fordi, de rydder to fødestuer og sætter alt på standby til ære for nogle mennesker, der ved et tilfælde er født i en bestemt familie, mens andre folk ligger og rådner op på gangene. Det er fordi, prinsesse Marie får sofa og enestue og fjernsyn og ubegrænset besøgstid og ved præcis, hvem hun skal have som fødselslæge og jordemor i det øjeblik graviditetstesten er positiv, mens andre mennesker sidder over for den ene læge efter den anden, der forsøger at orientere sig i deres journal. Sådan noget bliver Anna vred over. Hun fnyser, slingrer for at undgå en slamsuger, der holder halvt oppe på cykelstien og er lige ved at køre ind i en ung fyr med bar overkrop. Han råber efter hende, og hun får tårer i øjnene.

Hun har spist resten af vingummibamserne, inden hun har klædt om. Hun putter posen med chokofanter i kittellommen, sidder lidt og masserer sin nakke. Hun overvejer at ringe hjem, inden hun går op på afdelingen. Hun ved godt, Kasper vil tro, hun overvåger ham, men Elvira græd sådan, da hun skulle gå. Hun havde planlagt at aflevere hende sent i vuggestuen og hente hende tidligt, men da de var på vej ud af døren, havde Elvira kastet op. Anna ville have sovet et par timer inden sin nattevagt, men hun måtte nøjes med at blunde på sofaen, mens Elvira så Teletubbies og Alfons Åberg.

Hun slukker mobilen. Løsner håret og samler det med en elastik igen. Hun har hovedpine og er en lille smule svimmel. Det er ikke fordi, hun ikke kan lide medicinske afdelinger som sådan. Kollegaerne er også søde nok, selvom hun kun skal være der et halvt år. Alligevel bliver hun helt udmattet, hver gang hun kommer ind på afdelingen. De har alt for travlt. Hun har tit lyst til at melde sig syg, men så får hun dårlig samvittighed ved tanken om, at de andre så skal løbe dobbelt så stærkt. Den ene overlæge er sygemeldt med stress, og den anden arbejder så meget, at nogle af sygeplejerskerne har væddet om, hvornår hun også går ned. Kasper har altid været ambitiøs på Annas vegne og syntes, hun skulle have valgt at uddanne sig til noget andet end praktiserende læge. Som om det var finere at være hjertekirurg eller neurolog. Det kan hun stadigvæk blive vred over at tænke på. Desuden er han arbejdsnarkoman nok for dem begge to, og hun glæder sig til, hun bliver færdig med sin uddannelsesstilling og ikke længere skal have nattevagter.

Hun venter på dagvagten på kontoret. Hun er i god tid, og selvom hun godt kunne gå i gang med et eller andet, laver hun te i stedet for. En af de unge sygeplejersker hænger over en kop neskaffe og bladrer i en avis.

»Jeg var nødt til at tage en pause,« siger hun undskyldende og lægger hånden på sin gravide mave. »Det er helt sindssygt i dag, der er noget mavehalløj i gang,« fortsætter hun og rynker på næsen.

»Puha,« siger Anna og prøver at smile forstående.

Den unge gravide bladrer videre i avisen. Anna lukker øjnene.

»Nårh, har du set der? Er de ikke søde?« Hun drejer avisen en halv omgang, så Anna kan se billederne af prins Nikolaj og prins Felix som spæde. »Og den lille nye er sikkert lige så sød,« sukker hun.

»Ja, det er godt, Joachim vælger kønne koner,« siger Anna og kan godt selv høre, hvor surt det lyder. Den unge ler.

»De er i hvert fald nuttede, gad vide hvad de kalder ham, et fransk navn måske?«

Anna trækker på skuldrene. Hun har lyst til at smide den lorteavis ud af vinduet. Hun finder et par panodiler og skyller dem ned med te.

Gudrun venter. Kim er gået for længe siden, men hun bliver ved med at tro, han kommer tilbage, hver gang hun hører skridt på gangen. »Isolationsstue,« sagde de. »Så ligger du i det mindste ikke på gangen.« Kim gik ved siden af sengen og holdt hende i hånden, da de kørte hende op. Hun har sovet, hun ved ikke, hvad klokken er. Gardinerne er trukket for, men det er lyst udenfor. Det gør ondt, når hun trækker vejret, hun er tør i munden, det er længe siden, der har været nogen inde hos hende. Af og til galoperer hjertet af sted, og selvom hun ligger helt stille og gør sig umage for at trække vejret dybt, hjælper det ikke. »Egil,« hvisker hun og lukker øjnene. »Hvad vil du have jeg skal stille op med det her?«

»Hvad med hende der?« spørger Anna og peger på navnet nederst på tavlen.

»Nå, ja for helvede,« sygeplejersken Robert slår hånden mod panden, »hun er ikke blevet set af en læge endnu, så du må hellere ...« han fløjter og lader pege og langemand spadsere hurtigt gennem luften.

»Hvornår kom hun ind?« spørger Anna. Der står klokken 12.25 på tavlen, det er næsten fem timer siden, så det må være en fejl.

Robert peger på klokkeslættet på tavlen. »Du drømmer ikke om, hvor travlt der har været hele dagen,« siger han, »dagvagten var helt kulret, da jeg kom.«

»Hvad er der med hende?« insisterer Anna.

»Ja, hvad Fanden var der med hende,« siger Robert og sætter sig yderst på stolen. »Hun kom ind med en langsom kørsel, fordi sønnen havde ringet til vagtlægen. Hun lå i sengen derhjemme og var noget omtåget. De sagde, hun havde en maveinfektion, det er sgu en hel epidemi, og vi havde ikke flere isolationsstuer hernede, så hun røg op til de hormonelt betingede lidelser på E2 med det samme, så hun ikke skulle ligge på gangen og

smitte alle de andre. Hun blev slet ikke set på hernede.«

»Har hun også en endokrinologisk lidelse?« spørger Anna utålmodigt. Robert har altid irriteret hende med sin skødesløse facon.

»Nej, nej,« svarer han og gaber, »jeg har jo sagt, at vi bare ikke havde plads.«

»Men hun er vel stadigvæk vores patient?« spørger Anna, og Robert nikker.

»Din patient,« siger han, »hun er ikke længere min.«

E2 er på en anden etage, og halvvejs nede ad gangen bliver Anna standset af en sygeplejerske. Der er kommet en patient med vejtrækningsproblemer, som skal tilses med det samme. Bagefter er der en ældre mand med ondt i brystet, en døende kvinde med gangplads, der skal flyttes til en stue, og en familie, der skal tilkaldes. Klokken er over 20, da hun endelig kommer af sted. Hun gumler de sidste chokofanter i sig på vej op ad trappen til E2. Hendes kollega har ringet efter pizza for over en time siden, men nu har han sat den i køleskabet, indtil de får tid til at spise.

Der er ikke nogen på kontoret, Anna venter på gangen.

»Jeg kommer for at se til Gudrun Jensen,« siger Anna, da der dukker en sygeplejerske op.

»Det var søreme også på tide,« siger sygeplejersken surt. »Hun har jo ligget her hele dagen.«

»Jeg ved det godt, jeg er lige ...« Anna standser. Det er ikke hendes skyld. Vreden rører på sig igen. »Hvad har I af papirer på hende?« spørger hun.

»Blodtryk, iltmætning og temperatur fra hun kom ind,« svarer sygeplejersken og rækker Anna et tyndt chartek.

»Er der slet ikke taget blodprøver?« spørger Anna og gransker papirerne. Normalt blodtryk, rimelig iltmætning, let forhøjet temperatur.

»Jeg tror ikke, du er klar over, hvor travlt vi har. Og når vi så også skal tage patienter fra akutmodtagelsen ... det er vi simpelthen ikke gearede til.« Sygeplejersken læner sig op ad dørkarmen.

Anna kniber øjnene i for at læse hendes navneskilt. Helle Hansen. Hun siger ikke noget.

Der stinker af tang og råddenskab igen, hun ligger på en luftmadras. Hun har glemt at tøjre den, hun har sovet og er drevet langt ud på havet. Hun prøver at padle med hænderne for at komme tilbage til stranden, men strømmen er alt for stærk. Bølgerne slår ind over hende, hun er iskold og gennemblødt, hun får kvalme af al den vuggen, hun må prøve at kalde på nogen, hun må ligge helt stille.

På vej ned ad gangen forbereder Anna en undskyldning til Gudrun Jensen.

Hun skubber døren op med albuen. Hun går ud fra, sønnen er blevet hos sin mor, men der er ikke nogen pårørende.

Der er halvmørkt på stuen, loftlyset virker tilsyneladende ikke, så Helle Hansen tænder sengelampen. Gult lys flyder over sengetøjet. Gudrun Jensen ligner en strandet hval. Hun snapper efter vejret, som om hun er ved at drukne, bevæger sig ikke, da de kommer ind.

»Hjælp,« hvisker hun bare, »jeg glemte at tøjre den.«

Anna ser vredt på Helle. Hun havde ventet en patient, der ikke var

ret dårlig, men denne kvinde ser helt elendig ud. Hun rører Gudruns arm. Hun er brændende varm.

»Jeg hedder Anna Pontoppidan,« siger hun, »jeg er læge, og jeg vil gerne beklage, at du har ligget alene så længe.«

»Anna?« Gudrun drejer hovedet mod det fnuggede omrids af Anna. Det gør så forfærdelig ondt i maven. »Tak,« tilføjer hun, for Anna har fat i luftmadrassen og haler hende ind mod land. »Jeg håber ikke du blev alt for våd.«

»Våd?« Anna ser desorienteret på Helle.

»Der er ikke nogen, der er våde, Gudrun. Du er på hos-pi-ta-let,« siger Helle meget højt.

»Åh,« siger Gudrun, »det er også sandt. Kim havde travlt, men han kommer nok tilbage.«

»Vi kan ringe til ham,« siger Anna, »men først skal vi lige finde ud af, hvad der er i vejen med dig.«

Anna presser knoerne mod munden, for at beherske sig. Hun skruer låget af sygeplejerskens bolsjedåse uden at spørge om lov. Hun undgår at se på Helle, mens hun bestiller og remser op: Infektionstal, væsketal, a-punktur. Hun har ondt i fødderne og har lige sat sig, da hun bliver hylet fra M1.

»Du har forstået, at det skal være med det samme, ikke?« spørger hun Helle, da hun går ud af døren. »Du må holde øje med, hvornår der kommer svar og ringe til mig med det samme.«

»Du må også selv...« begynder Helle, men Anna afbryder hende.

»Det gør jeg søreme også,« bider hun, »men I har en patient liggende, som er alvorligt syg, og som i ikke har passet ordentligt.«

»Du aner ikke, hvor travlt ...« begynder Helle igen, men Anna orker ikke at høre på det og vifter hende af over skulderen, mens hun går ned ad gangen.

Anna, Anna, ligesom nabopigen den gang Kim var lille. Han hev hende i fletningerne, så Guddi måtte undskylde over for hendes mor. Så stjal han hendes slik i stedet for. Guddi kommer til at le, så det jager i kraniet. Hun jamrer, og væggene gynger i takt.

De ringer ikke fra E2, og efter en time går Anna der op igen. Svarene er kommet, Anna får ondt i maven. Det er helt skævt.

Helle og en sygeplejerskestuderende spiser sen aftensmad på kontoret.

»Prøv lige at se,« siger Anna vredt, »hendes nyrer fungerer jo slet ikke og infektionstallene er også forhøjede.«

Helle nikker med munden fuld af mad. Anna udstikker ordrer. Hun forsøger ikke længere at tøjle vreden i sin stemme: Kateter, masser af væske, standard bikarbonat, ny a-punktur, vanddrivende Furix i håb om, at patienten vil begynde at tisse igen, noget mod feber, men ellers ingenting af hensyn til nyrerne.

»Hvad er det for en patient?« spørger den studerende.

»En maveinfektion fra akutmodtagelsen, der ligger i isolation her oppe, fordi de ikke

havde« begynder Helle.

»En patient, der har fået det markant værre, uden nogen har reageret,« afbryder Anna, »hun er voldsomt dehydreret.«

Den studerende krøller sit madpapir sammen og ser nervøst på Helle.

»Og masser af væske intravenøst,« gentager Anna.

»Hun bliver sikkert svær at stikke i,« siger Helle og rejser sig op.

»Så kalder du selvfølgelig anæstesi,« siger Anna, da hun går. Helle skærer en grimasse bag hendes ryg, som hun ikke ser.

Hun er så bange for kælderens. Hun legede gemmeleg med Edith, men nu er hun helt alene hernede, og døren vil ikke gå op. Hun kalder på sin mor, selvom hun godt ved, hun ikke kan høre hende tværs gennem tre etager. Lyset er gået ud, hun klemmer sig ind mellem to reoler i et fremmed kælderrum, der er noget, der brænder, hun kan lugte røgen, hun kan ikke få luft, der er nogen i mørket, en mand med en kvindestemme, han kender hendes navn, han kalder på hende, og hun kan ikke røre sig af skræk.

Da Anna vender tilbage efter en time, ligger Gudrun præcis, som hun gjorde før. Behandlingen er ikke sat i værk endnu. Helle sender en af de unge ind til hende, hun fumler med blodårerne, indtil Anna sender hende ud for at ringe til anæstesi.

»Kun én lille åre,« siger anæstesisygeplejersken og træder et skridt tilbage, »så bliver det nok svært at få nok væske i hende.«

Anna ringer til Gudruns søn. Det er sent, men han skal ikke komme og finde sin mor sådan i morgen.

»Det kan være, vi bliver nødt til at overflytte hende til en nyreafdeling,« siger hun til ham i telefonen.

»Jamen, hun var da ikke så dårlig, da hun kom ind,« protesterer han, »vagtlægen sagde, at hun sikkert bare skulle have væske. Hun var i Tivoli med mine unger i sidste uge.«

Anna lukker øjnene. Hun tænker på Elvira. På om hun vil sidde ved siden af hendes hospitalsseng en gang.

»Hallo?« siger Kim, »er du der?«

Anna nikker. »Ja, jeg er her, og jeg kan godt forstå...« begynder hun, men han afbryder hende.

»Skal jeg komme nu?« spørger han. Hun kan ikke høre, om han er ked af det eller irriteret.

»Det er ikke strengt nødvendigt, men hvis din mor får det værre, ringer jeg til dig.«

Det lyder, som om Kim er tilfreds med svaret.

Klokken er over tre, da Anna lægger sig i vagtværelset. Hun kan ikke sove. Hun trækker gardinerne fra og lægger sig oven på dynen. Majhimlen lyser som indersiden af et telt. Hun savner Elvira og Kasper. Hun tjekker mobilen for at se, om han har skrevet godnat til hende. Skærmen er blank.

Hun bliver kaldt ned i modtagelsen klokken 5 og opgiver at gå tilbage til vagtværelset bagefter. Hun kigger til Gudrun i stedet for. Hun ser værre ud, end da hun forlod hende. Væsken løber latterligt langsomt gennem det ene drop. Hun kalder anæstesien og får dem til at lægge endnu et.

»Det er ikke spor godt,« siger hun til dem, »vi må nok have hende overført til intensiv.«

Bagefter beder hun Helle om at ringe til Kim og bede ham komme. Helle ser på sit ur og tøver.

»Nu!« siger Anna, »ville du måske ikke have besked, hvis det var din mor?«

»Jeg kan ikke se dig,« hvisker Gudrun til Anna.

»Jeg er ellers lige her,« svarer hun og lægger hånden på hendes pande. Den er tør og kølig. Febernedsættende medicin kan man stole på.

»Nu er jeg jo ikke ligefrem Dronning Margrethe,« hvisker Gudrun så lavt, at Anna næsten ikke kan høre det, »men jeg synes, du giver mig en kongelig behandling, søde pige.«

Anna får tårer i øjnene. Hun ryster på hovedet i halvmørket. Hun kan ikke finde på noget at sige, så hun klemmer bare Gudruns hånd. Anæstesisygeplejersken lukker døren efter sig.

»Var det Egil, der kom?« spørger Gudrun. Hun hvisker ikke længere. »Egil er det dig? Du aner ikke hvor længe, jeg har ligget og ventet på dig.«